

Folketingets Udenrigsudvalg
Christiansborg

FORSVARSMINISTEREN

14. september 2016

Folketingets Udenrigsudvalg har den 24. august 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 330 til forsvarsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Martin Lidegaard (RV).

Spørgsmål nr. 330:

"I forlængelse af samrådet om indkøb af artilleri bedes ministeren fremsende en juridisk henholdsvis politisk vurdering af, om en producent - der har leveret materiel til en stat, som overtræder folkeretten eller anden international lovgivning - også overtræder folkeretten eller anden international lovgivning i og med at have leveret materiel til den pågældende stat."

Svar:

Til brug for min besvarelse af den juridiske del af spørgsmålet har Forsvarsministeriet indhentet følgende bidrag fra Udenrigsministeriet:

"Udgangspunktet i folkeretten er, at alene stater er direkte pligtsubjekter for folkeretlige forpligtelser indeholdt i traktater og sædvaner. Dette indebærer, at de almindelige regler om statsansvar, herunder regler om medvirken, som udgangspunkt ikke finder anvendelse på virksomheder eller individer.

På det internationale plan gælder der visse undtagelser hertil, bl.a. inden for den internationale strafferet, hvor en række folkeretlige regelsæt, som eksempelvis Statutten for den Internationale Straffedomstol (ICC), har givet internationale domstole jurisdiktion over individer, der begår eksempelvis krigsforbrydelser, forbrydelser mod menneskeheden eller folke-
drab.

Mens der således kan tænkes gennemført et internationalt strafansvar for det fysiske individ ("en producent"), der gennem bistand i form af leverance af materiel til statsorganer har medvirket til grove krænkelse af nævnte karakter, findes der så vidt ses ikke internationale strafferetlige organer, der kan holde den juridiske person som producenter, altså selve virksomheden, til ansvar. Juridiske personer er således eksempelvis ikke omfattet af ICCs jurisdiktion.

Det bemærkes, at der i forbindelse med et pågående arbejde i FNs Internationale Lovkommission (ILC) foregår et arbejde, der fortsat er på det indledende plan, vedrørende en eventuel ny konvention om forbrydelser mod menneskeheden. I dette arbejde indgår muligheden for, at også juridiske personer kan ifalde strafansvar i henhold til konventionen.

Det skal endelig nævnes, at sagsanlæg ved nationale domstole, afhængig af nationale regler for civilretligt og strafferetligt ansvar, efter omstændighederne kan indebære, at producenter ifalder erstatningsansvar for handlinger, der medvirker til staters overtrædelse af folkeretten.

I national ret kan folkeretlige standarder således være inkorporeret i almindelige ansvarstandarder. Hvorvidt et sådant ansvar kan komme på tale afhænger selvsagt af de konkrete omstændigheder i en given sag. Formelt set er der dog i disse tilfælde heller ikke tale om, at producenten "overtræder folkeretten", men derimod baseres ansvaret på producentens krænkelse af/ansvarspådragende adfærd under national ret."

I forhold til besvarelsen af den politiske del af spørgsmålet vil jeg gentage mit svar fra drøftelserne på samråd AX, AY og AZ den 24. august 2016, hvor jeg klart tilkendegav, at jeg finder det meget vidtgående, såfremt virksomheder pålægges sanktioner eller lignende, alene begrundet i salg af materiel til en stat, der overtræder folkeretten eller anden international lovgivning.

Jeg lægger stor vægt på, at det danske forsvar indkøber forsvarsmateriel efter gældende nationale og internationale regler og love og i rammen heraf, at de danske soldater sikres det bedste udstyr i forhold til de økonomiske rammer.

Med venlig hilsen

Peter Christensen